
Η φτώχεια γυναικοκρατείται

Της κ. Μίρκας Γόντικα
Υπεύθυνης για το
Κέντρο Πληροφοριών του ΟΗΕ

Έχει περάσει ένας χρόνος από την Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για την Κοινωνική Ανάπτυξη στην Κοπεγχάγη, όπου οι κυβερνήσεις δεσμεύτηκαν να λάβουν μέτρα για την εξάλειψη της φτώχειας. Λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά προβλήματα των περιθωριοποιημένων ομάδων, στις οποίες, δυστυχώς, συγκαταλέγεται και το ήμισυ του πληθυσμού της γης, οι γυναίκες, η Διακήρυξη και το Πρόγραμμα Δράσης που υιοθετήθηκαν στην Κοπεγχάγη καλούν τους αρμόδιους φορείς να δώσουν προτεραιότητα στις ανάγκες και στα δικαιώματα των γυναικών και των παιδιών, που συχνά σηκώνουν το μεγαλύτερο βάρος της φτώχειας, και στις ανάγκες των ευάλωτων και μειονεκτούντων ομάδων και ατόμων.

Το πρόβλημα της φτώχειας δε μπορεί να αντιμετωπιστεί χωρίς τις γυναίκες. Γι' αυτό και θεωρήσαμε φέτος ότι ο εορτασμός αυτής της μεγάλης ημέρας, της Ημέρας της Γυναίκας, πρέπει να είναι αφιερωμένος στο πρόβλημα της φτώχειας, της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Δεν είναι δε τυχαίο ότι ο ΟΗΕ έχει κηρύξει το 1996 'Έτος για την Εξάλειψη της Φτώχειας.

Πώς καθορίζεται η έννοια της φτώχειας; Παραδοσιακά η φτώχεια υπολογίζεται με βάση το εισόδημα ή, αλλιώς, το ποσό που θεωρείται απαραίτητο, για να καλύψει ένα άτομο τις βασικές του ανάγκες. Η Διεθνής Τράπεζα έχει καθορίσει την "απόλυτη φτώχεια" σε ένα εισόδημα κάτω από 370 δολάρια το χρόνο. Η έννοια της "σχετικής φτώχειας" αναγνωρίζει ότι η φτώχεια δεν είναι θέμα απλής επιβίωσης, αλλά απαιτεί και ένα ελάχιστο επίπεδο ζωής, όπως αυτό καθορίζεται από τις εθνικές οικονομίες.

Η προσέγγιση, τέλος, της ανθρώπινης ανάπτυξης, που έχει πλέον γίνει αποδεκτή, προχωράει ένα βήμα ακόμα αναγνωρίζοντας ότι η εξάλειψη της φτώχειας δεν επιτυγχάνεται μόνο με την αύξηση του εισοδήματος που θα δώσει τη δυνατότητα αγοράς αγαθών και υπηρεσιών. Περιλαμβάνει και άλλα, όπως είναι η παιδική θνησιμότητα, η διατροφή και η υγεία, η πρόσβαση σε καθαρό νερό και η υγιεινή, ο αλφαριθμητισμός και άλλες πλευρές της ανθρώπινης ύπαρξης, που διαμορφώνουν μια ποιότητα ζωής.

Με την τελευταία αυτή έννοια δεν είναι υπερβολή η παρατήρηση ότι η φτώχεια γυναικοκρατείται, είναι γένους θηλυκού, ειδικά στην ύπαιθρο, όπου η πρόσβαση των γυναικών στην υγεία και στην παιδεία αλλά και στις πλουτοπαραγωγικές πηγές και στην τεχνολογία είναι περίπου ανύπαρκτη.

Κλείνοντας αυτή τη σύντομη εισήγηση θα ήθελα να αναφερθώ στον κύκλο των διεθνών διασκέψεων που πραγματοποίησε ο ΟΗΕ τα τελευταία χρόνια, με γενικό θέμα την κοινωνική ανάπτυξη. Εκτός από τη Διάσκεψη της Κοπεγχάγης, είχαμε και διασκέψεις για το περιβάλλον, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τον υπερπληθυσμό, τις γυναίκες, ενώ μια τελευταία θα πραγματοποιηθεί τον Ιούνιο στην Κωσταντινούπολη, με θέμα τους ανθρώπινους οικισμούς. Ένα από τα βασικότερα συμπεράσματα όλων αυτών των διασκέψεων ήταν ότι στο επίκεντρο του προβλήματος βρίσκεται η φτώχεια, με κυριότερό της θύμα τη γυναίκα και τα άτομα που εξαρτώνται από αυτή. Το θέμα συνεπώς δεν είναι αποκλειστικού ενδιαφέροντος μερικών φεμινιστικών ή γυναικείων ομάδων και οργανώσεων. Είναι το σοβαρότερο παγκόσμιο κοινωνικό πρόβλημα, είναι ένα πρόβλημα που έχει πάρει πρωτοφανείς διαστάσεις και που απειλεί άμεσα την ειρήνη. Είναι, με άλλα λόγια, ένα θέμα που μας αφορά όλους.

Η σημερινή ημερίδα αποτελεί μέρος της προσπάθειάς μας για περισσότερη ενημέρωση και μεγαλύτερη συνειδητοποίηση του κοινού στα θέματα αυτά. Με την ευκαιρία αυτή, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά το Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, μια από τις πιο παλιές και κατοχυρωμένες μη κυβερνητικές οργανώσεις, για το πολύτιμο έργο που επιτελεί αλλά και για την τόσο σημαντική συνεργασία μας για την προώθηση των κοινών μας στόχων και ιδεωδών.